

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
z dnia *13 grudnia* 2017 r.
w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Mieście Radom z Adolfa Warskiego na Hm. mjr. Antoniego Zygmunta Ropelewskiego.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Prezydentowi Miasta Radomia.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada Miejska w Radomiu nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Adolfa Warskiego. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak WNP-I.40.659.2017.KS). Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu

na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 6 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 6 grudnia 2017 r. znak BUW-940-229(4)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Adolfa Warskiego wypełnia normę art. 1 ustawy.

Adolf Jerzy Warszawski, ps. „Warski” (1868–1937) – współzałożyciel i ideolog Komunistycznej Partii Robotniczej Polski, urodził się w Warszawie. Od 1886 r. był członkiem Międzynarodowej Socjalno-Rewolucyjnej Partii „Proletariat”, zwanej także I Proletariatem. W 1889 r. był współzałożycielem Związku Robotników Polskich. W l. 1891–1892 r. więziony, po zwolnieniu wyjechał do Paryża. W 1893 r. był współzałożycielem rewolucyjnej Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (SDKP, od 1900 r. – SDKPiL), zasiadał w jej władzach, współtworzył i redagował prasę partyjną. SDKPiL stała się wkrótce autonomiczną sekcją kierowaną przez Lenina Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej Rosji (SDPRR). W l. 1906–1912 Warski był przedstawicielem SDKPiL w Komitecie Centralnym SDPRR. Był bliskim współpracownikiem R. Luksemburg i F. Dzierżyńskiego. Uczestniczył w rewolucji 1905 r. Redagował m.in. „Czerwony Sztandar”. Zwalczał niepodległościowe hasła programu PPS. W 1918 r. był współzałożycielem Komunistycznej Partii Robotniczej Polski oraz jednym z jej ideologów. W l. 1919–1924 był członkiem KC KPRP, tworząc we władzach partii wraz z M. Koszutską i M. Horwitzem tzw. Grupę „3W” (od pseudonimów Warski-Wera-Walecki). Przejściowo odsunięty od władz w partii, w l. 1925–1929 ponownie był członkiem Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Polski (KPP), a w l. 1928–1929 członkiem Biura Politycznego KC KPP. Był przywódcą partyjnej frakcji „większości”. W l. 1926–1929 był posłem na Sejm RP i przewodniczącym Komunistycznej Frakcji Poselskiej. Od 1922 r. pełnił funkcję redaktora komunistycznego „Nowego Przeglądu”. W roku 1929 został definitywnie odsunięty od kierownictwa KPP oraz odwołany przez Stalina do Moskwy. Tam pracował w stalinowskim Instytucie Marksa-Engelsa-Lenina. W ramach sowieckich czystek dokonywanych w łonie ruchu komunistycznego został Warski, jako działacz szczebla kierowniczego KPP (podejrzewanej przez Stalina o penetrację wywiadowczą ze strony polskiego kontrwywiadu) 12 lipca 1937 r. aresztowany, skazany na karę śmierci, a następnie rozstrzelany 21 sierpnia 1937 r.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy ulicy Adolfa Warskiego. Prezydent Miasta Radomia pismem z dnia 6 listopada 2017 r. zaproponował zmianę ulicy Adolfa Warskiego na ulicę Hm. mjr. Antoniego Zygmunta Ropelewskiego.

Harc mistrz major Antoni Zygmunt Ropelewski – (ur. 29.12.1893 r. w Kobylanach, zm. 19.04.1983 r. w Londynie) był założycielem pierwszej drużyny skautowej w Radomiu w 1911 r. Uczestnik I Wojny Światowej jako ppor. artylerii fortecznej w Armii Carskiej na Centralnej Wyspie Sweaborga (Finlandia), współtwórca i pierwszy prezes organizacji polonijnej „Zjednoczenie Polskie” powstałej w 1917 r. w Helsingforsie. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej (m.in. jako dowódca pociągu pancernego „General Sikorski”). W 1939 r. oficer służby czynnej w Dowództwie Obszaru Warownego Wilno. Aresztowany przez armię czerwoną trafił później do II Armii Gen. Władysława Andersa, z którą przeszedł szlak bojowy, m.in. pełniąc przez 6 m-cy funkcję dowódcy 5 Kresowego Pułku Artylerii Przeciwlotniczej. Po wojnie żył i zmarł na emigracji.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na bezczynność Miasta w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipera